

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-11-12

Vår referens

Kristian Berghult

Utredningssekreterare

kristian.berghult@malmo.se

Remiss angående remiss Justitiedepartementet - Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99) GYVF-2025-3922

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att inkomma med synpunkter på remiss från Justitiedepartementet – ”Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99)”. Enligt Migrationsverket berörs drygt 3000 personer av utredningens förslag i Malmö stad. Det är oklart hur många av dessa individer som är i kontakt med nämndens verksamheter, men sannolikt finns det individer som berörs.

Utredningen föreslår att permanenta uppehållstillstånd ska återkallas och ersättas med tidsbegränsade uppehållstillstånd (TUT), förutsatt att det finns skäl för det.

Förslaget innebär en skärpning av migrationspolitiken, och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen föreslår att nämnden anser att detta riskerar att medföra negativa konsekvenser för både rättssäkerheten och möjligheten till långsiktig och hållbar integration.

Den föreslagna lagen har en retroaktiv verkan, vilket riskerar att försämra tilliten till rättsväsendet och samhället i stort. I Sverige finns en tradition att gynnande myndighetsbeslut i regel inte kan ändras till nackdel för den enskilde, och denna praxis kommer i så fall att förändras om utredningens förslag blir verklighet. Många individer i målgruppen förvärvsarbetar idag exempelvis inom vården, skolan och i serviceyrken, och det är negativt att dessa individer riskerar fräntas möjlighet att bidra till samhället och till sin egen försörjning.

Utredningens förslag bedöms kunna medföra ökade kostnader för stat och kommun som uppgår till betydande belopp. Förvaltningen föreslår att nämnden anser att utredningen inte tydligt visar hur kostnadsökningarna skulle påverka stat, region och kommun.

Utifrån ovan nämnda synpunkter föreslår förvaltningen att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden avstyrker utredningens förslag.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och överlämnar detsamma till kommunstyrelsen.
2. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Beslutsunderlag

- Remiss angående remiss Justitiedepartementet - Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99)
- Remiss Justitiedepartementet - Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99)
- Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99)
- G-Tjänsteskrivelse GVN 2025-11-28 Remiss angående remiss Justitiedepartementet - Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99)
- Förslag till yttrande över Remiss angående remiss Justitiedepartementet - Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99)

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2025-11-19

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2025-11-28

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att inkomma med synpunkter på remiss från Justitiedepartementet – ”Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99)”. I denna tjänsteskrivelse behandlas i huvudsak de frågor som påverkar nämndens verksamheter direkt eller indirekt. Enligt Migrationsverket berörs drygt 3000 personer i Malmö stad av utredningens förslag. Det är oklart hur många av dessa individer som är i kontakt med nämndens verksamheter, men sannolikt finns det individer som berörs. Förvaltningen har i arbetet med tjänsteskrivelsen haft dialog med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), berörda förvaltningar i Stockholm, Göteborg och Malmö, samt med Stadskontoret i Malmö.

Bakgrund

Utredningen har haft i uppdrag att:

- föreslå åtgärder för att öka antalet personer med permanent uppehållstillstånd (PUT) som ansöker om svenskt medborgarskap,
- undersöka om PUT kan omvandlas till tidsbegränsade uppehållstillstånd (TUT), och hur detta kan genomföras, samt att
- lämna nödvändiga lagförslag.

Utredningens förslag i korthet

Syftet med utredningens förslag är att motivera fler att bli svenska medborgare. Enligt utredningen syftar förslagen till att stärka integrationen, minska bidragsberoende och öka andelen personer som blir svenska medborgare. Detta föreslås ske genom att PUT (permanent uppehållstillstånd) omvandlas till TUT (tidsbegränsat uppehållstillstånd), vilket i förlängningen ska leda till medborgarskap, återvändande eller återvandring.

En ny särskild lag föreslås som omfattar alla personer med PUT, inklusive flyktingar, skyddsbehövande, kvotflyktingar, varaktigt bosatta, de med synnerligen ömmande omständigheter samt deras anhöriga. Huvudregeln enligt lagen är att PUT ska återkallas och ersättas med TUT, förutsatt att det finns skäl för det. Undantag görs för individer som inom en viss tid har ansökt om svenskt medborgarskap och inte fått sitt ärende avslaget, liksom för personer med god vandel (att en person lever på ett hederligt och skötsamt sätt) eller andra särskilda skäl.

Vid återkallelse av PUT ska prövning av TUT ske automatiskt, enligt gällande regler i utlänningslagen. För att underlätta beviljandet föreslås att vissa krav undantas, exempelvis försörjningskravet vid familjeanknytning för personer som redan är bosatta i Sverige. Utvisning blir aktuell om PUT återkallas, individen varken vill eller kan bli svensk medborgare, och inte heller kan beviljas ett TUT. Eventuella utvisningsbeslut ska alltid prövas med hänsyn till Sveriges internationella åtaganden, såsom Europakonventionen och barnkonventionen.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2027 och inga särskilda övergångsbestämmelser föreslås.

Konsekvenser enligt utredningen

Utredningens förslag bedöms initialt få stora verksamhetsmässiga konsekvenser för såväl Migrationsverket som domstolarna och initialt leda till betydande kostnadsökningar för det allmänna. Förutom arbete med informationsinsatser och verksamhetsanpassningar kommer Migrationsverket att behöva rekrytera och utbilda personal samt hantera en stor mängd ärenden enligt den särskilda lag som föreslås. På

längre sikt bedömer utredningen att åtgärderna kommer att bidra till att motverka utanförskap och framväxten av parallella samhällen, minska offentliga kostnader samt hjälpa till att upptäcka fel och fusk inom välfärdssystemet.

Utredningens förslag berör ett stort antal personer som är bosatta i Sverige och avser frågor som har stor betydelse för den enskilde. Förslagen har även en retroaktiv verkan. Utifrån detta anser utredningen att det finns ett behov av informationsinsatser, som på ett betydande sätt går utöver de som normalt sker vid regelförändringar. Migrationsverket ska avgöra vilka informationsinsatser som krävs.

Utredningen bedömer att framlagda förslag är förenliga med Sveriges internationella åtaganden och med regeringsformen. Genom den föreslagna ordningen kommer det att ske en översyn av samtliga permanenta uppehållstillstånd som berörs av uppdraget.

Förslaget att berörda permanenta uppehållstillstånd återkallas och ersätts med tidsbegränsade uppehållstillstånd om det finns förutsättningar för det, kommer enligt utredningen att medföra negativa konsekvenser för de utlänningar som berörs. Ett återkallat permanent uppehållstillstånd innebär att den trygghet som ett sådant tillstånd innebär försvinner. Den som beviljas ett tidsbegränsat tillstånd kommer att behöva ansöka om förlängning. Rätten att vistas i Sverige upphör normalt sett för den som inte kan eller vill bli svensk medborgare och som saknar grund för att beviljas ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Förslaget bedöms enligt utredningen medföra en risk för ökad ohälsa, särskilt för barn.

Utredningen påpekar att det inte går att uppskatta vad en eventuell kostnadsminskning för det allmänna skulle kunna bli som en direkt följd av utredningens förslag. Däremot kan noteras att samhällets kostnader för olika former av utanförskap är mycket höga, enligt utredningen.

Förslag till yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden yttrar sig i huvudsak endast om de frågor som påverkar nämndens verksamheter direkt eller indirekt.

Enligt Migrationsverket berörs drygt 3000 personer i Malmö stad av utredningens förslag. Det är oklart hur många av dessa individer som är i kontakt med nämndens verksamheter, men sannolikt finns det individer som berörs.

Förslaget innebär en skärpning av migrationspolitiken, och nämnden anser att detta riskerar att medföra negativa konsekvenser för både rättssäkerheten och möjligheten till långsiktig och hållbar integration. Den föreslagna lagen har en retroaktiv verkan, vilket riskerar att försämra tilliten till rättsväsendet och samhället i stort. I Sverige finns en tradition att gynnande myndighetsbeslut i regel inte kan ändras till nackdel för den

enskilde, och denna praxis kommer i så fall att förändras om utredningens förslag blir verklighet. Detta riskerar även att påverka tilliten negativt för aktörer, som exempelvis kommuner, som arbetar med integrationsinsatser.

Vad gäller integration bygger utredningens förslag på en idé om att medborgarskap i sig ska fungera som en drivkraft för inkludering. Det finns dock en risk att kravet på medborgarskap upplevs som ett tvång, snarare än som ett uttryck för tillhörighet.

Nämnden anser att effekterna för barn och familjer är särskilt oroande, eftersom återkallelse av permanent uppehållstillstånd kan leda till splittring av familjer eller utvisning, även för barn som har växt upp i Sverige och har alla sina nätverk här. Detta riskerar att stå i strid med principer för mänskliga rättigheter och med barnkonventionen.

Nämnden ser att förslaget kommer att påverka kvinnor mer negativt än män eftersom det tar längre tid för nyanlända kvinnor att etablera sig och bli självförsörjande i Sverige. Det kan i sin tur påverka möjligheten att förvärva medborgarskap (i enlighet med eventuella nya krav) eller tidsbegränsat uppehållstillstånd.

Många individer i målgruppen förvärvsarbetar idag exempelvis inom vården, skolan och i serviceyrken, och det är negativt att dessa individer riskerar framtida möjlighet att bidra till samhället och till sin egen försörjning.

Det finns även andra statliga utredningar med förslag om skärpta villkor för anhöriginvandring¹ och att kraven för medborgarskap ska skäpas genom längre hemvistid i Sverige, försörjningskrav och medborgarskapsprov.² Nämnden anser inte att utredningen redogjort för vilka konsekvenser de olika utredningar som berör målgruppen sammantaget kommer att generera.

Utredningens förslag bedöms under en inledande period om uppskattningsvis fem år kunna medföra ökade kostnader för stat och kommun som uppgår till betydande belopp. Nämnden anser att utredningen inte tydligt visar hur kostnadsökningarna skulle påverka stat, region och kommun. De kostnader som utredningens förslag genererar skulle, enligt nämnden, bättre kunna användas för konstruktivt integrationsarbete.

Utifrån ovan nämnda synpunkter avstyrker gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden utredningens förslag.

Ansvariga

Elena Zukauskaitė Avdelningschef
Anneli Schwartz Förvaltningschef

¹ Skärpta villkor för anhöriginvandring (SOU 2025:95)

² Skärpta krav för svenskt medborgarskap (SOU 2025:1)